

*Мазур Валерія Олександрівна,
студентка, спеціальність «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Науковий керівник: **Калуга Володимир Федорович**,
доктор філософських наук, професор,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

СУЧАСНА ДИПЛОМАТІЯ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Дипломатія є одним із ключових механізмів міжнародних відносин, що сприяє мирному вирішенню конфліктів, налагодженню співпраці та захисту національних інтересів держав. У сучасному світі вона зазнає значних трансформацій під впливом глобалізаційних процесів, технологічного прогресу та нових викликів міжнародної безпеки. Це зумовлює необхідність переосмислення традиційних підходів до дипломатії та адаптації її інструментів до сучасних реалій.

Сучасна дипломатія базується на класичних засадах, закладених ще в епоху Вестфальської системи (1648 р.), проте зазнала суттєвих змін у XX-XXI століттях. Різні школи міжнародних відносин – реалізм, лібералізм, конструктивізм – по-різному пояснюють роль дипломатії у світовій політиці. З одного боку, вона виступає інструментом державного суверенітету, з іншого – є механізмом багатостороннього співробітництва.

У XXI столітті відбувається зміщення від класичної дипломатії, що базується на офіційних міждержавних контактах, до багатовекторної дипломатії, яка включає:

- публічну дипломатію – використання медіа, соціальних мереж і культурних ініціатив для формування позитивного іміджу держави.
- економічну дипломатію – активне залучення економічних механізмів (інвестиції, торгівля, санкції) для реалізації зовнішньополітичних цілей.
- цифрову дипломатію – використання інформаційних технологій для дипломатичного спілкування, аналізу та прогнозування міжнародних подій.

Попри розвиток дипломатичних механізмів, сучасна дипломатія стикається з низкою викликів:

- геополітична нестабільність – зростання кількості регіональних конфліктів, загострення суперництва між великими державами (США, Китаєм, ЄС);
- деградація багатосторонньої дипломатії – криза міжнародних організацій (ООН, ОБСЄ, СОТ) через політичні розбіжності між ключовими гравцями;
- гібридні загрози – кібератаки, інформаційні війни, втручання у вибори як нові форми недипломатичного впливу;
- кліматична дипломатія – необхідність глобальної координації у боротьбі зі змінами клімату, що часто наштовхується на економічні інтереси держав.

Безумовно, сучасна дипломатія активно використовує механізми "м'якої сили" (soft power), що передбачає:

- культурну дипломатію (поширення мови, мистецтва, освіти);
- гуманітарні ініціативи (допомога під час катастроф, програми розвитку);
- брендинг держави (створення позитивного міжнародного іміджу через спорт, кіно, технології).

Відповідно у дипломатичному процесі зростає роль таких недержавних акторів, як:

- транснаціональні корпорації (Apple, Google, Tesla);
- глобальні неурядові організації (Amnesty International, Червоний Хрест);
- лідери громадської думки, що впливають на дипломатичні процеси через медіа та соцмережі.

Перспективи розвитку дипломатії у XXI столітті:

- подальша цифровізація та впровадження штучного інтелекту в аналітику міжнародних відносин;
- посилення ролі регіональної дипломатії в умовах багатопольярного світу;
- розвиток "зеленої дипломатії" та глобальних екологічних ініціатив;
- поглиблення взаємозалежності між дипломатією та безпекою у сфері кіберпростору.

Отже сучасна дипломатія є динамічним і багатогранним явищем, яке потребує адаптації до нових глобальних викликів. Традиційні дипломатичні механізми поєднуються з інноваційними підходами, такими як цифрова дипломатія, "м'яка сила" та участь недержавних акторів. Головним завданням дипломатів XXI століття є пошук ефективних стратегій співпраці, збереження міжнародної стабільності та захист національних інтересів у мінливому світі.

Література:

1. Вдовенко Н. М. Сучасна дипломатія: виклики та перспективи розвитку. Міжнародні відносини. 2022.
2. Зеркаль О. В. Міжнародна дипломатія у світлі глобальних змін. Політичні студії. 2021. №3.
3. Коппель О. Ю. Публічна дипломатія в умовах інформаційної війни. Український дипломатичний журнал. 2020.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.